

SEKCIA SESTIER PRACUJÚCICH V NEONATOLÓGII

Slovenskej spoločnosti sestier a pôrodných asistentiek
organizačná zložka Slovenskej lekárskej spoločnosti
Kontaktná adresa: Mgr. Katarína Chromčíková, PhD.
tel.: 043 / 4203 296, e-mail: chromcikovakat@gmail.com,
Neonatologická klinika JLF UK a UN Martin, Kollárova 2, 036 59

Prof. PhDr. Monika Jankechová, PhD.
Sekcia zdravotníckeho vzdelávania
Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
Limbova 2
837 52 Bratislava

V Martine dňa 09.06. 2021

Vec: Žiadosť Výboru Sekcie sestier pracujúcich v neonatológii k vzdelávaniu sestier a zdravotníckych asistentov

Vážená pan profesorka,
obraciame sa na Vás s prosbou o riešenie situácie, ktorá niekoľko rokov zhoršuje situáciu
v oblasti ošetrovateľského personálu na neonatologických pracoviskách.

Členovia výboru Sekcie sestier pracujúcich v neonatológii sa 4. 5. 2021 stretli na online
pracovnom rokovaní, ktoré zvolal Odbor ošetrovateľstva a iných zdravotníckych profesií, kde
sa riešila problematika špecializačného štúdia v intenzívnej ošetrovateľskej starostlivosti
v neonatológii, ako aj možnosti uplatnenia zdravotníckeho asistenta na neonatologických
pracoviskách. Výbor sekcie sestier pracujúcich v neonatológii opakovane k uvedenej
problematike zasadal a hľadal vhodné riešenia. Naše stanovisko k tejto problematike
prikladáme v prílohe.

Z pracovných rokovaní však vyvstala problematika sperijúca najmä k pregraduálnej príprave
budúcich sestier a príprave budúcich zdravotníckych asistentov.

1. K téme sestier na neonatologických pracoviskách.

V súčasnosti pociťujeme veľký nedostatok sestier a aj nízky záujem o prácu sestier na
neonatologických a myslíme si, že i pediatrických pracoviskách. Zánikom profesie detská
sestra sa do praxe dostávajú sestry, ktoré majú malé skúsenosti s dieťaťom ako takým a
s detským pacientom, a preto pri výbere budúceho pracoviska uprednostňujú skôr tie
pracoviská, kde mali možnosť získať viac vedomostí i skúseností. Pôvodne sa detská sestra
stretávala so zdravým dieťaťom v jasliach a na fyziologických oddeleniach novorodencov,
aby vedela posúdiť prejavy zdravého dieťaťa a ďalej pokračovala v starostlivosti o choré
deti rôzneho veku a chorých či nezrelých novorodencov. Získavala tak vedomosti
i zručnosti z rôznych subodborov pediatrie (tak ako dospelý pacient má chirurgické
problémy, problémy internistického, psychiatrického, kožného, ORL... charakteru, tak ich
má aj detský vek). Posúdenie dieťaťa vyžaduje osobitosti súvisiace s jeho vekom,
jednotlivými obdobiami, ako aj posúdenie primeranosti vývinu dieťaťa.

Výbor sa zhodol na tom, že v pregraduálnej príprave sestier je potrebné upraviť počet hodín teórie i počet hodín praxe tak, aby sa podporila pediatria i neonatológia. Nie je žiadny dôvod, aby vzdelanie sestry v starostlivosti o novorodenca po ukončení štúdia bolo slabšie ako vzdelanie pôrodnej asistentky v tomto smere. Zo sestier, ktoré začínajú pracovať na neonatológii s fyziologickým novorodencom sa môžu neskôr profilovať sestry pre intenzívnu starostlivosť v neonatológii.

Sestry, ktoré v súčasnosti nastúpia na neonatologické pracoviská nepoznajú túto ošetrovateľskú starostlivosť dostatočne a ich zaučenie do samostatnej práce je veľmi náročné, sestry majú potom tendenciu presúpiť na iné pracovisko.

Navrhujeme upraviť požiadavky na akreditáciu študijného programu tak, aby presne definoval počet hodín pediatrie

- **v teoretickej príprave** tak, aby predstavovala niekoľko semestrov s definovaním oblastí pediatrie (osobitosti vývinu rastu a výživy ako úvod do pediatrie, primárna prevencia, osobitne napr. neonatológia, detská chirurgia a ortopédia, a iné detské odbory, ambulatná a špecializovaná starostlivosť, psychológia detí, zamestnávanie dieťaťa...).
- **v praktickej príprave** na konkrétnych úsekoch v závislosti od veku detského pacienta (novorodenec vrátane prvého ošetrovania novorodenca v pôrodnej sále, dojča, batola, malé a veľké deti, ambulancie, zamestnávanie dieťaťa, osobitosti edukácie detského pacienta a jeho rodiny...). Zvážiť aj prax v ambulanciách, kde má študent možnosť vidieť a posúdiť zdravé dieťa v rôznom vekovom období a primárnu prevenciu.
- **určenie pomerného počtu otázok na záverečných štátnych skúškach** z ošetrovateľskej starostlivosti z detského veku resp. ochorení detského veku.

2. K téme uplatnenia zdravotníckeho asistenta (ZA) na neonatologických pracoviskách.

Uplatnenie zdravotníckeho asistenta v ošetrovateľskom tíme na neonatologických pracoviskách je významne obmedzené nielen vylúčením jeho profesie z kompetencie pracovať na neonatologických pracoviskách, ale aj tým, že príprava pre prácu na týchto pracoviskách ako teoretická, tak i praktická, nie je v náplni jeho štúdia dostatočná.

Niektoré kompetencie by mohol realizovať na neonatologických pracoviskách aj v súčasnosti (napr. prípravu pomôcok na niektoré výkony, alebo asistencia sestre, či lekárovi pri niektorých úkonoch, kde nie je potrebná žiadna jeho intervencia u dieťaťa: pridržanie dieťaťa počas skríningu kongenitálnej katarakty, alebo sonografického vyšetrenia, niektoré prvky dokumentácie a pod.) Nepotrebuje zdravotníckeho asistenta, ktorý by vykonával činnosti spadajúce do kompetencií sanitárov.

Niektoré kompetencie (hygiena, podávanie stravy zdravým novorodencom...) by zdravotnícky asistent mohol vykonávať, **keby mal dostatočné vzdelanie v oblasti fyziológie novorodenca, najmä v úzkom popôrodnom období, vrátane adaptácie po narodení a zmien, v ošetrovateľskej starostlivosti o novorodenca**, ktoré s tým súvisia (príklad: pri prebaľovaní novorodenca je dôležité vedieť posúdiť pupočný pahýľ, vzhľad stolice, najmä prvá stolica, prvé močenie, čo nedostatočne edukovaný a zacvičený ZA posúdiť nevie). Rovnako by sme narazili aj na problémy posúdenia stavu novorodenca aj počas kŕmenia pomocou fľaše a ďalšie činnosti.

Pre možnosť uplatnenia ZA na neonatologických pracoviskách by bolo z nášho aspektu potrebné definovať a rozšíriť náplň štúdia o poznatky z neonatológie, fyziológie novorodenca a neonatologického ošetrovatel'stva. Umožnilo by to zaradiť asistenta do ošetrovatel'ského tímu a uvoľniť v praxi „ruky sestry“ pre komplexnú starostlivosť o dieťa a jeho matku / rodinu, čo by pri súčasnom nedostatku sestier bolo vhodné.

Zároveň by ZA, ktorý pracuje na neonatológii bol motivovaný zvýšením si vzdelania a v profesii sestra by mohol rozšíriť rady neonatologických sestier.

Sekcia sestier pracujúcich v neonatológii sa bude nápomocná v prípade potreby a záujmu o spoluprácu v oboch uvedených bodoch.

Ďakujeme veľmi pekne a prosíme o pomoc s riešením problému, ktorý začína byť v praxi významne citel'ný.

S úctou

Mgr. Katarína Chromčíková, PhD.
predsedníčka Sekcie sestier pracujúcich v neonatológii